

Bæmmelse, Tunghed over Mave, haard eller opblæst Mave, Bulder af Binde, Colique, Svinædel, Susen for Dreene og Ondt i Hovedet.

Dette saavel som andre Laxativer maae ei bruges naar man har Blodspytten eller nogen anden Blodflod, ei heller medens man er i Sved eller strax paa Maden, eller under Paroxysmus i Febere, ei heller imod visse Tider. I saadanne Omstændigheder hjælper man sig med Lavemens, om Abning behøves.

Merker man Hede i Mave, naar et Laxativ er nodigt, bør man altid Dagen forud indtage Cremor tartari og drikke derpaa sød Valde. Pag. 97. No. 51. En god Soraars-Cur som lemsældigt laxerer og fører af det Onde man Binteren over med Stillesiddende har samlet, er nogle Dage efter hinanden at spise en Salat, som laves af ferst acerosella, lidet Hoved-Salat, Olie og Eddike.

No. 9.

Chinchina-Pulver.

Bør aldrig bruges førend man har prøvet om den er uforfalsket. Proven er denne: Man koger et Qvintin Chinchina i lidet Søe-Band, og hser det siden udi et varmt Glas. Seer Decoctum rød ud imedens den er varm, og hvidbleg efter at den er soalet, og Pulveret falder paa Bunden, saa er den god, ellers ikke.

Dosis heraf er en god The-Ske af Gangen, hver anden, hver halve eller hver fjerdedeel Time, alt som Tid og Omstændigheder det udfordrer. Forindt

den bruges, bør Egemet være præpareret med Bræk-Middel eller Laper-Middel og nogen Ptilane, saa at i Særdeleshed Galdens Gang er fri. Er man faldet i en ond Art affold Feber, som de Franske kalde Fievre d'accès pernicieuse, der kan døde under 3die eller 4de Paroxysmus, saa nødes man strax at gribe til China og forsætte den med lidet Rhabarber. Man maae da tage den baade i Pulver og Decoct og desuden koge den med Vand til en Grød, som tilpas varm legges uden paa Maven. Bisseste og beste Virkning gjør den, om den tages i Pulver med Oblat. Pulveret blødes forud med Vand, smeltet Gelée og deslige, saa at det bliver som en Grød, paa det man ei skal lide, i Fald Oblatet gaar i Stykker i Halsen. Oblatet overstryges med Gelée, saa glider det lettere ned: ellers gjør man deraf smaa Kugler (boli,) som ruldes i Pomeranz-Shrup. De indtages ligesaa beqvemt i Eble-Moos. De, der have enfindtlig Mave, nødes til at tage Chinchina i Decoct, siden Pulveret turde laxe dem for meget og blot løbe igiennem Egemet. Det er vel, om man under Chinchinas Brug haver hver Dag nogen Aabning; skulde den feile, saa kan Chinchina blandes med lidet Rhabarber og med et Salt, som kaldes Tartarus tartarifatus, for Exempel: 15 Gran af den første og 10 Gran af den sidste.

Chinchina kan ligeledes med Nytte bruges udvortes som et Omslag. Den koges da i Vand til en Grød, hvilken da i tyndt Pinned legges over Maven naar man har Feber, men over den lidende

Part

Part udi Kold Brand, og formodentlig udi Rheumatismen.

Chinchina bruges:

§ 1. I Kold eller intermittente FEVERE. Den bruges da ikke allene indtil man har sluppet Fieberen, men ligeledes hver anden Uge bag efter, til 3 à 4 Repetitioner, paa det man maae være sikker for Recidiver. Udi de Slags Kolder eller FEVERE, som komme af nogen indvortes Byld eller Saar, hjælper den ikke. At man er i saadan Tilstand, kan man vide, om man har haft hæftig Blodst, eller Inflammation i Brystet, Leveren, Milten, Mænen, Tarmene, Krøset, (mesenterium) &c. som ei er bleven fordelet, men gaaet til suppuration, hvorpaa er fulgt bestandig Uvasseligheid, uordentlige Gysninger, Hede og Feber efter Middags-Maaltiderne eller om Aftenerne, Hede i Hænderne en rød Plet paa Kindebenet, tørre Læber, tør eller Slutlig Tunge, liden Mad-Lyst, maadelig Svoen, Natte-Sved med fortaerede Kræfter og Hull.

§ 2. Indvortes Kold Brand. Den bruges da baade ind- og udvortes: Gangræna standser, og det Døde skiller sig fra det Levende formedelst en god Suppuration.

§ 3. At styrke en svag Constitution og skrøbelig Mave.

§ 4. Efter Blesurer, naar Saaret ei giver god Materie.

§ 5. I Blodspytning. Naar Blod allene udspyttes, kommer det af Tand-Riødet, eller sees det om Morgenen af Tungen, og betynder Skiorbug.

hæfkes det op, saa kommer det af Svelget, eller er det faldet ned af Næsen. Brækkes det op, saa kommer det af Mæven. Kommer det med en ringe Hoste, lidet af Gangen blandet med Slim, og seer ei skummende ud, saa er det af Lust-Rorer; men kommer det med heftig Hoste i nogen Mængde og seer fraadende ud, saa kommer det fra Lungerne, er meget betydende, kommer let igien og efterlader sig ofte Lunge-Sot, allerhelst om der bruges stoppende Midler. Naar Fruentimmer faae Blodspytten ved den Tid de burde have deres Regning, saa kunde de hjælpes. Ligeledes de, der faae den af Gigt, og Gigt-Materien kan tvinges til sine forrige Stæder. Tilgemaade de, som faae den af nogen udvortes voldsom Aarsag, al den Stund Bædderne ikke ere fordærvede. Naar een, som har haft Blodspytten, efter nogen exacerbation (Høide af en Sygdom) falder i en feig eller Liimagtig Sved, da er Sygdommen for den Gang forbi. Se den betydelig, følger derpaa altid en Feber, som kommer visse Timer paa Dagen: Er den stærk, saa kommer Blodspytningen igien under hvert Anfald. Aaren aabnes en eller anden Gang: der driffes Havre-Suppe eller nogen tiolende Prisane: indsyttede røde Roser nydes: Lavemens bruges 3 á 4 Timer for ved hvert Anfald; man holder sig ganske stille og neppe taler, mindre raaber eller siunger. Ophører da ei Feberen, saa bruges Chinchina.

Den som engang har haft Blodspytning, bør tage sig i Agt for Recidive. Man trues med Recidive, naar der mærkes Trykning paa Brystet; naar man fornemmer usædvanlig Hede i Brystet,

og

